

To je sicer ostra postava, a prav pametna, da se nemški kraji obvarujejo nesrečne kuge; nam pa je tudi koristna, da Avstrijska goveda ostanejo doma.

Dokler Avstrija ne bo na to delala, da si pridobi dovolj goved doma, to je, v deželah našega cesarstva Avstrijsko-Ogerskega, in ne prepové vse vpeljave iz Bosne in drugih Turških ali Ruskih krajev, zmirom bodo grozno veliko škode trpeli po tej kugi.

Taka prepoved bi se pa tem lože brez skrbi, da bi ne imeli potrebnega govejega mesa dovolj, izpeljala, ko bi se prepovedalo, da ne bi se smela teleta brez konca in kraja klati. Telečje pečenke Angleži, na priliko, malo povžijejo, čeravno so bogat narod; njim je tudi očja pečenka in druga pečenka priljubljena. Tele zaleže le malo ustam, vol pa mnogim.

Kmetijski tabor v Zagoricah na Gorenskem.

Kmetijski tabor, ki ga je, kakor so „Novice“ že omenile, osnoval drage volje prof. Povše, naš rojak in učitelj kmetijstva v Gorici, in kateremu se je pridružil gosp. dr. Razlag, je bil našim Gorencem čisto nova stvar. Po minuli popoldanji službi Božji v nedeljo 20. dne t. m. se začnejo gospodarji zbirati v županovi hiši pri Daneju v Zagoricah. Hiša vsa je bila z venci in mlaji okinčana. Visoko nad streho vihrala je zastava z deželnimi barvami, ter kazala, kje da želi naš rojak svoje brate podučevati. Nepričakovano veliko ljudstva se zbere ter željno pričakuje poduka. Živahno se med seboj pomenkovajo; ko pa stopi dr. Razlag na oder ter pozdravi zbrano množico, vse omolkne in pazljivo poslušajo svoja učenika. Za dr. Razlagom prične gosp. prof. Povše svoj poduk o pravilnem ravnanju z gnojem in napravi gnojišča. Za njim je dr. Razlag govoril o čbeloreji in na to povzame zopet profesor Povše besedo o reji goveje živine. Z velikim veseljem je zbrana množica poslušala, in marsikdo je priki-moval z glavo, rekši svojemu sosedu, „saj je rest tako“. Celó imenitno gospó (baronico Cojzovo), ki sicer ne slovi za posebno domorodkinjo, sem slišal obžalovati, da premalo ume jezik slovenski, da tedaj ni mogla vsega razumeti, kar sta gospoda predavala. Posebno prof. Povše je s svojim dobro umevnem glasom in marsiktero šaljivo opazko vedel ljudi do konca pazne ohraniti, tako, da je marsikteremu lepi čas prehitro minul. Zato je včinilo občno veselje, ko je profesor Povše zagotovil, da je pripravljen, dokler je še v Bledu, še tako očitno podučevanje napraviti. Upajmo, da lepi nauki brez sadu ne bodo ostali. Enega vsaj sem koj slišal, da hoče pravilno gnojišče napraviti, in drug, ki je že popred na to mislil, bil je v misli svoji potrjen. Je li še mogoče, od sl. kmetijske družbe dobiti podpore za gnojišča? *) Čast in hvala našim vrlim Gorencem, ki so z očitno radostjo poslušali poduke o boljem gospodarstvu, in čeravno je bila množica obila, vršilo se je vse v najlepšem redu od konca do kraja tako, da celó ces. komisarju se ni potrebno zdelo čuti nad redom in je šel po svojih potih. Tako ljudstvo bo li kdo surovo in brez srca imenoval? Tako psovati ga more le tak, kdor sam srca za ljudstvo nima, ampak le sebe pozna in sebe išče. Gorencem ima um in srce na pravem mestu; on pa tudi vé, kdo mu dobro želi. On premišlja dobro, predno se za kako reč odloči, potem se je pa tudi drži. Ko bi ljudstvo naše ne bilo tako stanovitno in bi ne vedelo razločiti, kaj mu je dobro za dušo in telo, davno že bi bilo zgubilo svojo

*) Nadjati se je, da sl. ministerstvo kmetijstva zopet dovoli državne subvencije, za ktere je družba kmetijska prosila.

vero in domoljubje, kajti slabih izgledov je dosti in zapeljivih liberaluhov tudi ne manjka — v najlepšem kraji naše domovine.

Znanstvene stvari.

Poročila o Maticinih zborih.

Poročilo o XXVIII. skupščini Maticinega odbora

17. julija 1873.

Gosp. dr. E. H. Costa prične sejo 4¹/₄ ure popoldne, ko so se bili sešli naslednji odborniki: gospodje dr. J. Bleiweis, Fr. Kandrna, A. Lézar, J. Marn, Pleteršnik, dr. Poklukar, dr. Razlag, Fr. Sovan, Iv. Šolar, Iv. Tomšič, Vavrū, Vilhar, dr. Vončina in Mir. Žakelj, ter najprej naznani odboru, da je Maticin zastopnik pri Jungmanovi svečanosti bil maticar g. inženir Jan. Pribil, kteremu se je dalo poverjenilno pismo; vrh tega se je isti dan iz odbora odposlal tudi poseben telegraf. pozdrav; — potem objavi, da je g. E. Picot tajniku poslal mnogo francoskih knjig, da se razdelé med Slovence; odsek, ki se je kmalu potem sešel, je sklenil, te in druge knjige, ki po tej poti še dojdejo, večidel dati v dar bogoslovskim, gimnazijskim in realnim knjižnicam, da jih more brati mnogo dijakov tudi prihodnjih časov. Tako se je tudi letos zgodilo. Prošnji g. Marnovi, naj bi se v prihodnje obdarila tudi knjižnica Alojzijeviška, predsednik obljubi vstreči.

1. Zapisnik XXVII. odborove seje se potrди.
2. Tajnik prof. Lézar o Maticnem delovanju od poslednje odborove skupščine poroča tako-le:

Od poslednje odborove skupščine so jako marljivo pristopali k Matici. Oglasilo se jih je 162, med temi sta med ustanovnike izmed letnikov z nevšteto jima dosedaj plačano letnino prestopivša gg. Drag. Žagar in Fr. Kastelec in še štirje novi ustanovniki, in sicer: g. dr. J. Gogola, gospica Fani Blaznik, g. Alojzij Domicelj in g. Jurij Česnik.

Moj nasvet se glasi: Naj sl. odbor vse naznanjene mu sprejme med Maticne ude. (Odbor odobri nasvet.)

Glavne knjige zadnja številka je danes 2710.

Pri dopolnilni volitvi novih odbornikov bode treba ozir imeti ne le na odbornika, ki je odmril, blagi baron Anton Zois, ampak tudi na g. Trstenjaka, ki se je odpovedal odborništvu. — Predsednik dr. Costa predlaga: naj g. Trstenjaku sl. odbor pismeno zahvalo izreče, ne le za njegovo marljivo delovanje v odboru, ampak tudi sploh za vso zlasti pisateljsko podporo. (Odbor soglasno pritrdi.)

Mnogo poverjenikov smo v teku tega časa spremeni-li, ne le Matici — kakor se nadjamo — ampak tudi poverjenikom in udom sploh na korist ali olajšatev. Zlasti dvoje tožbe so dohajale pisarnici v tem oziru. Eni so pritoževali se, da je poverjeništvu preobširno, toraj posel prevelik in presilen, eni, da jim dela stroške, ki jim jih nihče ne povrne. Prvim se je posel zljajšal tako, da se je postavilo več poverjenikov, na priliko, za Radoliško in Mariborsko dekanijo po štirje. Ozir drugih se je odpisovalo, da si poverjenik, če mu nekteri društveniki ne povrnejo stroškov, sme sam plačati stroške iz Maticnih doneskov. Društvenikom in društvu je gotovo na korist in olajšavo pri delu, ako ima marljive poverjenike na ugodnih krajih; zato nam vstreže vsak dober svet ali pa ponudba, naj pride od koder koli.

Maticarji za 1872. in 1873. leta dobé „Letopis“, ki ima tudi na naslovu te dve številki, slej se mu tiska 16. pöla.

Samo za 1873. leto:

a) „Slovanski narodopis“ I. del, tiska se mu 7. pôla in risa zemljovid narodopisni;

b) četrti snopič slov. atlanta: Nemčijo, Turčijo in Italijo, ki je skoro že dovršen.

Kedaj se razpošljejo, ni mi danes moč povedati, ker smo odvisni od tiskarnice.

Ker imamo več udov — ako jih premnogo na tihem ne odstopi — kakor je tiskanih zemljovidov, in novi udje večidel želé imeti ves atlant, zato bode treba zlasti nekterim snopičem preskrbeti drug natis, ki bode vsled Kôkejevega dopisa od 26. januarija 1875. stal ravno toliko ko prvi, ako naročimo po 500 premerkov vsake karte, razume se samo po sebi, da se odšteje vrezina in kamen, ki sta že last Matičina. — Naj sl. odbor ta posel izroči posebnemu odseku treh odbornikov, da to stvar prevdarijo, in če najdejo vtemeljeno, o pravem času preskrbé drugi natis vsaj 3. snopiču. Odsek voliti pa nasvetujem zato, ker se dadé navesti tudi razlogi, češ, z drugim natisom atlantovim čakajmo, da bomo popolnega imeli v prvem natisu. (Nasvet soglasno sprejet in v odsek so izvoljeni: gospodje Pleteršnik, Žakelj in dr. Poklukar.)

O Marton Tomaškovich-evem volilu v Ogerskem Tyrnavem imam poročati, da smo izvrševalcu tega testamenta g. Jur. Slotti v smislu zadnjega odborovega sklepa pisali dve priporočeni pismi in sicer 20. sept. in 14. decembra 1872. leta, in ker se nam je mogoče zdelo, da se pismi ne bi bili oddali, poslali smo 10. februarija 1873. leta za njimi še poštno uradno vprašalno pismo, ki priča, da je zadnje pismo v roke prišlo g. Slotti, ki pa v svoji priljudnosti — ne rečem — dolžnosti, ne besedice ne dá odgovora. — Naj sl. odbor kaj zdatnega svetuje, da izvemo, pri čem da smo s sodnijskim označilom 8. aprila 1872. leta. — Dr. Poklukar nasvetuje: naj se predsedništvo obrne do dotične sodnije. (Odbor pritrdi.)

Meseca januarija t. l. pa smo prejeli vest, da je g. Kavčič, trgovec, 1872. l. umrl v Sezani in Matici zapustil 100 gold.; storilo se je vse, da dobimo volilo; toda gosp. blagajnik ga vendar še nima v svojem dnevniku zapisanega. (Dal. prih.)

Národne stvari.

Jeremijada starega Slovenca.

V začetku tekočega stoletja se je predramila mrtva Slovenija. Vodnik, baron Žiga Cojz in drugi za blagor slovenskega naroda vneti možaki so jo probudili, in „Novice“ so zedinile vse Slovence v delo, tako, da je svet videl, da na Kranjskem, Štajarskem, Koroškem in Primorskem živi narod, o katerem so popred le posamesni učenjaki kaj vedeli; one pa so narod naš tudi vpeljale v koló vzajemnosti slovanske. Društvi sv. Mohorja in Matice ste delali po vsi svoji moči na izobraženje naroda našega in na oliko jezika slovenskega, družba kmetijska pa je skrbela po sto potih za povzdigo gospodarskega blagostanja. Narodni zastopniki v deželnih zborih in v državnem zboru so se borili za politične pravice naroda našega tako krepko, da časništvo tuje je zdaj prvič začelo govoriti in pisati v popred zatajenih Slovincih.

In sloga in edinost je kraljevala med nami in svet je občudoval napredujoči narod slovenski.

Al žalibog! komaj je to prizadetje začelo zaželeni sad donašati, vže se je vgnjezdila nikdar poprej znana, nesrečna nesloga in razpor med nas, in sopet le smo nesrečni Slovenci na poti, da se veseli napredek

ustavi in hirati začno vse narodne naprave. V oči-gled tega razpora stopi nam pred oči Kosovo polje. Kar je tam izgubila Srbija z orodjem v rokah, se sedaj izgublja v Sloveniji po časnikih, kateri so začeli razdor delati iz zgolj sebičnih namenov med ubogimi Slovenci, pod krinko „omike“ in „svobode“ teptaje po naši veri in po možéh, kateri si že veliko let trudijo povzdigniti naš narod do prave omike in zavesti do enakopravnosti z drugimi narodi, in katerim se imamo zahvaliti za vse, kar imamo. Živeli smo popred mirno in v bratovski slogi; kakor mila spomlad je raprostirala sloga svoje perute čez nas vse, — kar se iz Štajarskega privalí hudournik, ki nam žuga pokončati vse naše delo!

Slovenci! pomislite dobro, kam se vam je obrniti, kojega se držati. Razpornikom pa, ki trosijo razpor v naši ubogi „Sloveniji“, kličemo: Izdajalec domovine je, kdor ruši to, kar se je dozdej z velikim trdom zidalo! „V slogi le je našega naroda sreča — nesloga nas pogubi vse!“ O...

Ozir po domovini.

Cerkvena svečanost pri starovercih na Bojancah in marsikaj družega.

Vsak Bojančan se je že mnogo dni prej veselil svečanosti, ki je bila 13. dne t. m.; vsakemu je srce radosti igralo, ko je izvedel, da pride mnogo gospôde v njihovo revno vasico, da pride godba, katere še marsikter nikoli slišal ni. Že v soboto, 12. dne t. m., so se delale priprave za svečanost; srečal sem Vlaho (tako imenujejo pri nas staroverca*), ki je nesel smodnik, i mi je z neizmernim veseljem pripovedoval, kako se že Bojančanje pripravljajo za „Božji dan“. Pravil mi je, da so naredili okoli cerkve hlad, — da že koljejo jance, i še več družega, kar pa nisem imel časa poslušati, ker voz, kateri me je imel na Bojance peljati, bil je že pripravljen. Podam se tedaj brzega koraka v bližnjo vasico Loka, kjer sta me z vozom čakala dva fantiča. Al to ti je bil voz, da se Bogu usmili! Pa kaj hočem? — mislim si — bolje se je po siromaško voziti nego peš capljati. Še huja pa je bila cesta! Žalibog, da naše ceste so takove, kakoršnih nikjer ni na Kranjskem! Bogme, da ne bi bilo toliko siromaščine po Beli Kranji, da bi bile poti in ceste boljše! Naštel bi lahko več nesreč, katere so se dogodile v naših krajih, i to le samo vzbog slabih cest. Tako naposled sem jo pa peš po stezi vdaril k svojemu znancu v vas, katera stoji nekako na višini; ogledoval sem zemljo, na kateri sem stal, videl sem šumečo Kupo, i daleč za Kupinimi gorami molél je velikanski Klek ponosno svojo sivo glavo, katera se je lesketala kot biser od ravno zahajajočega solnca.

Ko dospem k hiši, katere sem iskal, vidim dekle, ki je ravno pripravljalo za nedeljo oblačil, ter je okinčavalo z lepim gladežem vsake baže podob na oblačilih. Pogovarjala sva se marsikaj o naših mladih letih — kajti bila mi je ona pred več leti šolska tovaršica — i marsiktera urica, katere sem doživel na svojem domu, se mi je zbudila v spominu.

Zdajci je noč razgrnila svoje temno krilo čez celo okolico. Čulo se je lepo gučanje mladih devojk, katere so na dom prihajale. Napolnjevale so okolico s svojim melanholičnim glasom, i kaj lepo se je glasilo vikanje med tema dvema prizoroma. Došel je kučegazda na dom, i gazdarica na njegovi desni, za njim bilo je čuda

*) Po katalogu Kranjske škofije znaša v Črnomaljskem okraji število starovercev, to je, spoznovalcev grške nezedinjene vere, nekoliko razločne od katoliške, okoli 200.

lodec za bivanje, kakor ovčjim črvičem samo nosnice; če una ne pride v želodec, ta pa ne v nosnice, morajo jajčica brž konec vzeti; drugod ne morejo živeti, kakor človeška uš le na človeku, živinska le na živini.

Ti črviči v želodcu konjskem so pa, čeravno se včasih globoko va-nj zasadé, mirni gostači in ne škodujejo živini nič. Ko pride čas (meseca srpana), da so godni za spremembo v muhe (brenceljne), takrat se ločijo od želodca in skozi čeva gredó ven. — To se godí ravno zdaj pri Vaši kobili. To mora biti, in natura sama opravi to. Zato bodite brez skrbi.

Znanstvene stvari.

Poročila o Matičinih zborih.

Poročilo o XXVIII. skupščini Matičinega odbora

17. julija 1873.

(Dalje.)

Izmed drugih važnejših opravil in dopisov navaja tajnikovo poročilo še sledeče:

Sim. Jenkova zapuščina se je 28. novembra leta nazaj poslala gosp. Tomažu Zupanu v Kranj po sklepu odborovem v 27. skupščini.

Pogodba, sklenjena z Giontinijem o prodaji lastine 1. dela telovadbe od 1. marca 1871., šte. 49., je prišla ob veljavo zato, ker je rajni Blaznik dal podobe zbrusiti s kamenov, toraj Giontini ne more dobiti podob, narisanih na kamen, kakor bi jih bil imel dobiti po pogodbi. — Se ve da je g. Giontini tega nekoliko sam kriv, ker je celó predolgo čakal z natisom.

Nekoliko šolskih knjig bilo je podarjenih; tri take prošnje so še nerešene ter čakajo izreka odborovega.

Prav z veseljem smo ustregli prošnji Celovških gimnaz. dijakov, katerih prošnja je podpiral gosp. prof. pl. Kleinmayer, — prvi takov glas iz Koroškega. Prav tako smo tudi srčno radi v dar poslali nekoliko knjig Celjskim gimnaz. dijakom, katerih se je na spodbudo gosp. prof. Fr. Orešeca mnogo vpisalo v Matico, — in s tremi šolskimi knjigami vsako po 5 iztisov ubogim učencem Ljutomerske niže realke. Naj iz razjasnilnega dotičnega dopisa slavn. odboru objavim to le, ker je gotovo zanimivo vedeti. „Učitelj Ljutomerske niže realke plačuje se iz neke ustanove (nam. dr. Gottweissa). Ta je pa v svoji oporoki določil, da mora biti poduk na tej šoli v nemškem in slovenskem jeziku. Za to določbo pa Slovenci in učitelj realke do lanskega leta nismo vedeli, kajti testament pokojnega Gottweissa imela je slovenščini neprijazna srenja v rokah. Na podlagi omenjene oporoke je pa tukajšnji učitelj realke — rodóm Čeh — pripravljen prednašati nekatere predmete tudi v slovenskem jeziku“.

Rešila čakajo še prošnje: a) farne bukvarnice v Zatičini, b) učiteljske knjižnice ljublj. okraja, c) bralnega društva v Dobu. Naj slavn. odbor izreče, ali se jim ustreže ali ne? (Odbor pritrdi.)

Predsednik dr. Costa bere izročeno mu prošnjo društva „Narodne šole“ a) ali za podaritev nekaterih knjig ali b) vsaj prepustiti jej knjige po ceni taki, po kateri se oddajajo bukvarjem. — Obravnave o tej prošnji se je udeležilo mnogo odbornikov in po dr. J. Bleiweisovem nasvetu se je sklenilo, društvu kolikor se dá v prvem, in popolnoma v drugem obziru ustreči, pričakovaje, da bode omenjeno društvo učitelje vabilo k pristopu k Matici.

Zanimiva utegne komu biti vest, da vojno ministerstvo severno-Amerikanskih držav je tudi nam po-

slalo 3 izkaze in 3 karte o obnebnih razmerah v Washingtonu 16 oktobra 1872. l.

Gosp. dr. vitez Miklošiču, ki ga je zadnji občni zbor izvolil za častnega uda, poslala se je krasno pisana diploma; — odgovora o sprejemu še nismo prejeli.

„Hrvatski pedagog. književni sbor“ v Zagrebu nam naznanja svoj sklep, „da če od svoje naklade vsem jugoslov. učiteljišem, katerih je 10, poslati po jedan iztisek s tem namjerom, da se kao dar uruči onemu pripravniku zadnje godine, koji z najboljim uspjehom svoje nauke završio bude“ — ter nagovarja tudi Matico našo, da bi isto tako sklenila. — Ker se ta čin vjema z Maticnim namenom, zato nasvetujem: naj sl. odbor izreče, da hoče prav tako ravnati.

Tri želje so bile izgovorjene pri VIII. občnem zboru, in sicer: a) o preuredbi in dopolnitvi pravnega reda, kar se tiče tajništva; b) zarad izdaje šolskih knjig; in c) o izdaji popularne knjige o najnavadnejših domačih rastlinah. — O prvih dveh še odbor, o tretji pa odsek za izdavanje knjig, kteremu je bila izročena pri občnem zboru, ni sklepal, morda sl. odbor danes katero reče ali kaj ukrene? — O dveh prvih točkah se vname precej obširna obravnava, ktere so se udeležili mnogi odborniki, da-si tudi je bil gosp. dr. Costa opomnil, da nobeno teh vprašanj prav za prav ni namenjeno za rešitev ali obravnavanje danes, sicer bi bila vsaka stvar posebno številko dobila v dnevnem redu, ker je vsako dosta važno samo za-se; — ampak zdí se mu, da je tajnik te želje navél le zarad tega, da jih, ker so iz občnega zbora in še nerešene, ne izpustimo iz oči, ampak da se jih, če pride potreba, takrat poprimemo. — Prva želja — nadaljuje — je celó nepotrebna, ker ustanovljeni naš opravljeni red o tajništvu popolnoma zadostuje; drugi želji ustreže prihodnji deželni zbor, ako sprejme dotični nasvèt deželnega odbora; tretja naj se izroči odseku za izdavanje knjig. Morda pa vendar kdo želi govoriti ali kaj predlagati?

(Dalje prihodnjič.)

Slovensko slovstvo.

* *Občni zemljepis*, spisal in založil Janez Jenkenko, profesor v Trstu.

Tako se zove nova knjiga, blizo 30 pól v veliki osmerki debela, ki je ravnokar na svetlo prišla, v prvi vrsti namenjena našim srednjim šolam in učiteljskim pripravnicam, a tudi toplega priporočila vredna vsem nadaljevalnim ljudskim šolam, vsem bralnicam po mestih in kmetih, na kratko rečeno, vsacemu človeku kakoršnega koli stanú, bodi se obrtnijskega, kmetijskega ali družega, ki hoče vedeti, kakošen je celi svet. Njena osnova je taka, da pred vsem se razlaga: Zvezdoznanski zemljepis (popis zemlje naše, solnca, lune, zvezd itd.), prirodoznanski zemljepis (morje, suha zemlja, ognjeniki, potresi, voda, zrak, človek, plemena človeškega rodú, razdelitev ljudi po raznih jezicah itd.); tretji najobširniši del zemljepisa je pa državnozanski, ki spada v več razdelkov: v prvem se obdeluje Evropa sploh z vsemi državami Evropejskimi (Avstrija je obširno popisana po vseh posamesnih deželah, njihova obrtnost, kupčija, šolstvo itd.); drugi razdelek obsega Azijo sploh in njene posamezne države in dežele; isto tako dalje obdeluje Ameriko (severno in južno) in Avstralijo. — Iz kratkega tega posnetka bralci lahko sami sodijo, koliko različnega poduka za vsacega človeka je nakopičenega v tej knjigi. Povedati jim pa moramo še to, da je pisatelj povsod tudi rabil novo mero, katera bode kmalu tudi pri nas vpeljana, in da povsod je ustavljal najnovejša števila. Če jih vrh tega še zagotovimo,

Konečno je bilo še nekaj govorov, in sicer: 1) o prijetnosti in koristi umnega čbelarstva po glasilki: „delaj, zbiraš, pomnožuj“! 2) o ceni in vrednosti Dzierzonovega uka za čbelarstvo sploh in posebno za naše južne kraje; 3) o pravnih razmerah čbelarstva, zlasti zaradi davka.

Po sklenjenem zborovanju je bil skupni obed. Tako smo dospeli do vstanove čbelarskega društva. Bog pomoz! naprej na blagor dežele in posameznih čbelarjev!

Podučne stvari.

Gospodarjem in gospodinjam v prevdarek.

Kmetovalec kaže vedno večo nezadovoljnost s svojim stanom. Kamor prideš ali govoriš s premožnim gruntarjem, ali z revnim bajtarjem, oba ti tožita, da so sedaj slabi časi za kmeta.

Res je tako. Sedaj uniči hud nalive in mraz, sedaj toča in suša zaželeni vspeh neutrudenemu oratarju. Pa, kaj se hoče segati v roke Vsemogočnemu, ki vé vse najbolje vravnati!

Poglejmo raje na drugo stran, katera kmetovalcu vzročuje nezadovoljnost in pogubo sreče. Gospodar komaj dobiva poslov, in če jih ima, mora jim biti skoraj v strahu; nikdar jim ne sme pokazati, da jim je on gospodar, če noče, da ne bi ga popustili. Ako posvari gospodinja zanikerno deklo, dobi koj odgovor: „bom pa šla“. Nič boljši niso najetniki; tudi ti hočejo hoditi čevelj nad gospodarjevo zemljo. Najslabeji čas je pa ravno sedaj, čas mlatve. Sicer se hodijo o začetku žetve baburice in poželjive lenuhinje v Ljubljano na Frančiškanske stopnice hladiti in čakajo tu na delo, mesto da bi bile doma pri gospodarjih, kateri so jih redili pozimi, in katerim bodo v nadlego in križ na svoje stare dni; a to še prizanese krščanski kmetovalec v svoji milosti. Nikakor pa ne more pritrditi v velik greh, ki ga delajo oni brezvestniki, ki so delali do sedaj pri gospodarjih in prejeli še preveliko plačilo; toda ko pride čas mlatve, zapusté svoje kraje, čeravno bi opravljali svoj posel še prav lahko, ter gredó z mavhami v sosedne vasi beračit. „Naj le drugi delajo; nam ni treba“, „dobim več, če grem beračit, kakor si zaslužim“. Take in enake so jim besede. Da so pa bolj odljudni in starikasti na obraz, se dedci kake tri tedne prej ne obrijejo, in kakor tudi babe, kar je najbolje moč, nemarno in razcapano oblečejo. Ne kradejo mar taki brezvestneži v resnici potrebnim beračem kruha iz ust!

Glejte tedaj, gospodarji in gospodinjje, da se tako početje odpravi, kakor hitro in kolikor je le mogoče. Milost je res priporočal naš Gospod, jo tudi sam obilno skazoval, toda le potrebnim. Ti pa gotovo niso vredni vaše milosti, katere sem ravno kar omenil. Poženite lene postopače od hiše, ko vas pridejo nadlegovat, vsaj se vam ne bodo posmehovali za voglom; vidi se pa tudi vsacemu več ali manj, ali je v resnici potreben in vreden vašega s trpljenjem pridobljenega darú ali ne. Vedite, da koristite vi s tem veliko svojim rojakom. Tudi ne morem prikriti svoje želje do prečastite duhovščine; ona naj poduči ljudi, komú naj se podeli dar, komú odtegne. Kako pa da bi se prišlo še bolje v okolištemu brezvestnemu postopanju, bi bilo pač želeti, da bi vzeli v pretres možje, ki imajo kaj več razuma in previdnosti od mene; njih trud jim bode povrnjen z obilo zahvalo iz src vseh kmetovalcev.

J. B.

Znanstvene stvari.

Poročila o Matičinih zborih.

Poročilo o XXVIII. skupščini Matičinega odbora

17. julija 1873.

(Dalje.)

Ker nekterih odbornikov ni bilo pri občem zboru in je tudi onim, ki so bili, obravnava o tajništvu zgignila iz spomina, zato g. dr. Costa rad ustreže razodeti želji, da se prebere g. dr. Razlagov nasvet. To storivši g. dr. Costa želi, da bi kdo storil kakov predlog.

Gosp. dr. Bleiweis: Meni se ne zdi nikakoršna potreba spreminjati §§. pravnega reda. Odboru je znano, da se doslé za korekture ni nič plačevalo; v Maticine sobe bodo Maticarji ravno tako malo hodili brat, ako plačani tajnik sedi v njih, kakor slé; vsaj knjige vsak lahko dobi na dom; — meni se zdi, da drago plačani tajnik — kajti tak se je nasvetoval — nima še dosti posla, ker mu ne bode dolžnost spisovati knjig za Matico; zato nasvetujem: naj sl. odbor izreče, da ne vidi potrebe spreminjati §. §. pravnega reda o tajništvu v smislu dr. J. Razlagovem.

Gosp. Iv. Vilhar: Naj sl. odbor pomisli, da Matici vedno prihajajo denarji; slaba plača rada zapelje v skušnjavo in denar spravi v nevarnost. Za dobro plačnega tajnika pa ima Matica še premalo denarja in dela.

Gosp. Pleteršnik: Naj se voli odsek, da to stvar še prevdarja in v prihodnji skupščini, ki naj se skliče pred občnim zborom — stavi nasvet.

Gosp. Marn izreče željo, naj g. Lézar še ostane tajnik.

Ker se nikdo več ne udeležuje obravnave, g. predsednik na glasovanje dá a) g. Pleteršnikov nasvet, ki ni dobil pravilne večine glasov, in b) dr. Bleiweisov predlog, ki mu pritrdi velika večina.

3. Izmed Zalokarjevih knjig je odsek, ki mu je bil dan nalog, da sestavi imenik in stori nasvete, ali so vknjižiti v Maticno knjižnico, ali komu ali kam podariti ali prodati,

- nektre določil, da ostanejo Matici in se v prihodnjem poročilu navedó;
- nektre, da se podaré ubogim bogoslovcem;
- nektre, da se oddadé bogoslovski ali gimnazijski knjižnici;
- nektre zlasti homeopatične prodati;
- pri nekterih sam vpraša, kam bi se oddale?
- pri rokopisih ne določi nič in
- časopisov ni vredil. — Odbor je nasvete malo spremenil, vprašanjem odgovoril, prodaji pritrdil in zastran nevredjenih časnikov odločil, da se tako prodadé, ker odbornikom ni naloga, časnike mnogih let v red devati po številkah.

4. Gosp. dr. Jernej Zupanec, kateremu je bila zadnja odborova skupščina dala nalog, Lézarjevo poročilo z računom in zapiski vred o prodanih Maticinih diplomah prevdariti in svoje mnenje ali razsodbo izreči o omenjenih in izročeni mu spisih, 20. novembra 1872. leta štev. 190 poroča tako-le: „Jaz potrjujem, da sem vse dotične zapisnike pregledal in da je položeni Lézarjev račun o prodanih diplomah v popolnem redu“.

Naj to poročilo slavni odbor vzame na vednost, in s tem bodi zavrnjeno obrekovanje, če je kdo izmed odbornikov verjel lažnjivcu; — maticarji in drugi, ki so sumničenje o nezvestem gospodarjenju kje kaj brali ali slišali ter bodo brali poročilo o tej seji, pa naj zvedó, da je bilo golo obrekovanje, ki se je lani v nekem časniku trosilo o tej stvari. Menda bode to vendar

zadnja beseda o tem predmetu. Dolgo sem sicer čakal zagovora in opravičenja, a dočakal sem ga vendar.

5. Gosp. Lézar prebere najpred naslednje poročilo pregledovalcev Tomanovih še nenatisnjenih pesmi:

Takih pesmi, ktere bi se smele nepopravljene dati v natis, po mojem mnenji skoro v celem rokopisu najti ni. Take, kakor so zdaj, bi imenu Tomanovemu bolj škodile, kakor pa pripomagale k njegovemu oslavljenju. Izmed alegoričnih pesmi (I. zvezek) se pa bode večina dala s potrebnimi večimi ali manjšimi popravami tako preurediti, da bodo za natis. Manj je v drugem zvezku dobrega blaga; vendar se bode tudi tu nekaj dalo izbrati. Vsakakor pa bi se jih za celo knjigo vendar le premalo dalo nabrati. Zato predlagam: naj se izroči rokopis kteremu pisatelju, naj izbere in popravi po svojem okusu, kolikor more pesmic, njim naj dodá obširen popis življenja pesnikovega in morda tudi še njegove govore, kolikor se jih je ohranilo. To vse skupaj bi dalo lepo, obširno knjigo.

V Ljubljani 2. maja 1873.

M. Pleteršnik.

Vjemam se z razsodbo in nasvetom g. prof. Pleteršnikovim; — posebej pa še dostavljam to-le: Naj se pesmi popravijo, kolikor mogoče, v duhu Tomanovem ter v primerni slovnični obliki vredijo. Izpustijo naj se tudi vse bolj osebne in posebno take pesmi, v katerih se ena in ista stvar ponavlja.

A. Praprotnik.

I jaz se strinjam z gg. tovaršema. Treba je a) da se pesni pošteno prepišejo, b) umetno vravnajo (v duhu Tomanove poezije) in slovnično popravijo (f. polen m. poln; boršč-k; perlca; en se v družiga; ne zastopi; vtopuje; valoblita; padečih; pobeseča perja; nanjga; solncov; žegen etc. etc.); c) dodá naj se jim Tomanovo žitje in bitje v slovstvu slovenskem. V ta namen bi nasvetoval, naj se 1) naprosita gg. Josip in Franjo Cimperman, da po danih vodilih vredita Tomanove reči (o šolskih počitnicah se utegne zgoditi), in 2) naj Matica spravi jih na svetlobo v obliki njegovih „Glasi domorodnih“ v pospeh slovenskega slovstva ter na slavo vrlemu Tomanu.

V Ljubljani 3. maja 1873.

Josip Marn.

Obravnave o teh treh predlogih se je vdeležilo mnogo odbornikov ter konečno po dr. Bleiweisovem predlogu sklenilo:

a) „Naj se rokopis izroči gosp. Andr. Praprotniku, dr. Tomanovemu prijatelju od otročjih let, da izbere in kar se dá v Tomanovem duhu, vredí pesmi in k njim privzame nektere iz „domorodnih glasov“, tako, da bomo imeli res dr. Tomanove pesmi,

b) naj g. vredovalec kar se dá natančni životopis Tomanov sestavi, da se pridene pesmim, in

c) zbere in posloveni naj najznamenitnejše dr. Tomanove govore v deželnih in državnih zborih“.

(Konec prihodnjič.)

Naši dopisi.

Iz Istre 6. avg. (Volitve. — Nekaj „Slov. Narodu“). V vseh deželah se živahno pripravljajo na predstoječi volilni boj; le vkovana Istra mirno spava. Kje so zdaj rodoljubi Kubedskega in Kastavskega tabora, ki so navdušeni prisegli vse žrtvovati za potlačeni svoj narod? Kaj delajo zdaj ti možje v najvažnejem trenutku našega političnega življenja, — zdaj, ko nam je mogoče spraviti vsaj enega svojega človeka v Beč, da bi tam razkril in pokazal naše ljute rane, iz kojih krvavimo?! Istina je, da nimamo mnogo nade pridobiti si kaj v hudi borbi; vsaj vidimo, da nas vlada še nikdar ni podpirala, da nas je temveč zapustila ali še

celó zatirala; pomagajoča krutim našim sovražnikom Lahom. Kedar so se snovale nove županije, osnoval jih je Lahonski deželni zbor vse po Laških gnejzdih, a kjer so morale ostati slovenske, so jim skrbni (!) okrajni glavarji narinuli Lahonske tajnike. Tako so nam podrezali žilo narodnega življenja. Volilne kraje za deželni zbor so skrojili tako zvito, da Slovani izvan Kastavščine ne moremo nikjer zmagati.

Poglejmo zdaj na volilne kraje za državni zbor. Zmagati moremo samo v kmetiških občinah ter si pridobiti dva poslanca. Zapadna polovica Istre bo volila v Kopru (81 glasov). V Kopru bi naš kandidat dobil kakih 48 glasov, družih 33 bi vlovili Lahi, sosebno ako jim bo vlada na roko, kar tudi bo. Kako pa v Poreču in Vodnjanu, kjer nimamo rodoljubov, kjer je tužni kmet brez narodnih šol, brez poduka, pravi rob prodan neuzmiljenemu Lahu?! Ako ne bodo duhovni, narodu edini prijatelji, na teh dveh mestih nevednih volilcev podučili in navdušili, gotovo propade zapadna Istra pri volitvi. Oglejmo si zdaj iztočno polovico Istre. Tu se bo volil drugi poslanec: v Pazinu (60 glasov), Volosko (67 glasov), v Krku (37 glasov), v Lošinju (8 glasov). Največ glasov bi tu dobil naš kandidat: na Volovskem kakih 60, v Pazinu tudi kakih 20, in ako si jih pridobi na otocih Krku in Lošinju le nekoliko, je zmaga naša. — Iz tega se vidi, da iztočna polovica zmaga prav lahko, zapadna pa prav težko.

Kje pa sta naša kandidata? Dozdaj za-nju ne zna nobeden. Lahi so se že na skrivšem pogovorili, in bodo, kakor vselej, tudi zdaj volili enoglasno. A mi? Nam priljubljeni list „Naša Sloga“ je obljubil navestiti jih o „pravem času“, — al pravi čas je najbrže že potekel. Naj jih tedaj naznani čim brže! „Periculum in mora“! Po mojih mislih bilo bi dobremu vspehu najpovoljnejše, da bi se kandidoval en Slovenec in en Hrvat. Strašen hrup bo med Lahi; kričali bodo: „via i Cranzi“, „via i mangiacandele“ (svečožderi), a mi ne porajtajmo na to, temuč volimo složno kakor bratje Jugoslovani; vsaj le sloga nam donese zmago!

Kakor smo v Istri z veseljem pozdravili naš prvi dnevnik, ravno tako nas zdaj z žolčem napaja vsaka številka „Slov. Naroda“. O njem smo se grozno zmotili. Ta časnik ne dela več za narod naš (za celoto), nego le za pojedince, posameznike našega naroda. Prosto mu bi bilo razvijati svoja načela, mi jih bomo pošteno pobijali, ne dotakniviši se osob. Ako je „Slov. Narod“ razžaljen od enega ali dveh duhovnov, naj jih zavrača kakor mu drago; al kako, da je začel slepo mlatiti po duhovskem stanu? To je storil po svojem uzoru: „pomlatimo mračnjake (duhovne in njihove privržence) in pomandrati bomo mrak (vero), a onda bomo prižgali narodu ono blagonosno luč, ki je gorela v zadnji vojski nesrečnemu Parizu. Petroleum bilo je imé tej luči! Le en glas vseh poštenjakov je tudi pri nas, da škoduje nam Istranom, ker se je načelno združil z Lahoni, mlati po narodovih buditeljih, a narodu pripravlja — propad.

V Gorici 9. avg. — V poslednji številki „Novic“ (6. avg.) mi je stavec ali popravljaec z dvema črkama en stavek tako preuredil, da se moram prav čuditi, kakošno moč včasih ena sama črka ima. Jaz sem pisal: „Lahi“ (to je naši na Goriškem) — „kakor sem že enkrat pisal — iščejo si novih mož“ (kandidatov, namreč); „Novice“ pa so tiskale namesti „Lahi“ — „Lahko“. Izprva sem menil, da je ves spačeni stavek brez zmisla ter da vsakdo to zapazi, ali, ko sem ga še enkrat ogledal, prepričal sem se, da v zvezi s predstoječim ima vendar nekakošno misel v sebi, to namreč,

S planin Predarlskih.

Zanimiv utegne našim bralcem biti posnetek iz prijateljskega pisma od 13. t. m., ki ga je dr. Bleiweis dobil iz Gehra nad Andelsbuch-om v Predarlskem (Vorarlbergu) od prečastitega gosp. Mesarja, ki je kot prvomestnik prve Kranjske sirarske združbe blagovoljno prevzel misijo družbe kmetijske ter šel ondašnje sloveče sirarske naprave ogledat na korist našim domačim sirarijam.

Prijazno sprejet od tajnika ondašnje kmetijske družbe gosp. Ratz-a in podučen od prednika imenitne Dornbirnske mlekarije gosp. Salzman-a, je hitel gosp. Mesar na planine, da vidi ondašnje mlekarsko in sirarsko gospodarstvo, in „ravno s te prijazne višave planinske „Gehra“, ki je Eldorado Predarlskega sirarstva — piše gosp. Mesar — sporočam Vam in drugim prijatlom svojim presrčen domoroden pozdrav. Vidim tukaj pač umniše planinsko gospodarstvo — kamnje na kupe naloženo — grmovje iztrebljeno — gnoj raznešen — gnojnico iz hleva in pomije iz sirarske kuhinje vkup v jamo nabirane in po planini razlivane. — Sir „Grojer“ delajo tukaj; mislim, da sem do zadnje pičice vse potrebno videl in si zapomnil, — da! še iz siratke neko sladčico delajo, ki jo v trde kepe stlačijo ter na kruh s surovim maslom mažejo in tudi kot mečivni pripomoček zoper kašelj zeló hvalijo. Tukajšnji sirar je prav umen človek, tudi njegov jezik je umevniši memo prejšnjih. Zato mislim, da sem do konca izšolan ter mi ni treba hoditi še v Bavarske planine „Allgäu“, kakor sem pred napeljano imel, dokler nisem na te planine prišel, kar bi bilo pa zdaj res odveč, ker sem tukaj veliko časa tudi na ponavljanje obrnil. Le še v Reutte grem in Berau, kjer je neko društvo za skupno prodajo od nekaterih tukajšnjih družeb pridelanega sira, kjer se tudi s to vravnavo za kak enak prihodnji primerljaj seznaniti morem, toliko bolj, ker je računstvo tega društva tudi od ministerstva pripoznano in pohvaljeno“.

Kratke te črtice kažejo, kolike koristi more naši deželi doiti od tega potovanja, ko se bode to, kar je naš rodoljub videl in skusil na planinah, o mlekarstvu in sirarstvu slovečih, vpeljalo na naše domače. Zato dobro došel zopet v domovino našo, mili rodoljub!

Čbelni sejmi na Kranjskem.

4. avgusta smo čbelarji Gorenski v Kranji imeli sejm za čbele. 10 voz panjov je bilo na ogledu. 3 vozovi so bili iz starih Fužin Bohinjskih pripeljani; kupčija je bila navadna. Čbelar barona Rothsčütza jih je nekaj prevzel, prejšnji teden pa tudi v Bohinji od g. Porente 3 vozove po 40 panjov. 1. avgusta pa se je 13 vozov čbel prodalo, voz po 94 do 100 gold., v Št. Vid nad Ljubljano so jih 2 voza peljali.

Nikjer drugod v Avstriji ni sejmov za čbele. To je imenitno za naše Kranjsko narodno gospodarstvo, da so čbelni sejmi v Kranji in na sv. Lorenca in Šmarni dan na Igu. Na Igu je čbelna barantija živahna, pa tudi še zeló zvijačna. Čbele in mešetarji so opijaneni, vendar Ižanske čbele so navadno bolj srčne, Gorenške pa bolj pridne.

Letošnja letina

je v vsem našem cesarstvu komaj srednja; — na Rusovskem je žitni pridelek obilen; — posebno plodna je letina bila v Ameriki; — pridelek svile (žide) na Laškem ni po volji. — Turška goveja kuga je desetino goveje živine pobrala na Ogerskem; tudi na Hrvaskem je naredila veliko škodo in jo še zmirom dela.

Znanstvene stvari.

Poročila o Matičinih zborih.

Poročilo o XXVIII. skupščini Matičinega odbora

17. julija 1873.

(Konec.)

Vsled odborovega sklepa pri zadnji skupščini se je pričelo trudapolno in neprijetno tajnikovo delo, ki mu je bilo naloženo ozir tirjanja zaostalih Matičnih doneskov.

Razposlalo se je pod 8. decembrom 1872. leta deloma naravnost, deloma po poverjenikih 445 opominjalnih pisem z naslednjim sklepom:

„Vljudno Vas toraj z ozirom na odborov sklep, da se zbrisejo oni, ki zaostalih doneskov ne plačajo do konca tekočega leta, prosimo, da do 31. januarija 1873. leta Matici s poštno nakaznico pošljete omenjeni znesek, ali ga pa gosp. poverjeniku oddaste; — v prihodnje pa vsako leto vsaj do 30. junija plačate donesek, da tudi Matica more redno izdajati in plačavati knjige“.

Vspeh ali nasledek teh 445 pisem je bil jako različen. Naj navedem slav. odboru nekoliko taci razlik:

1. Večina tirjanih društvenikov so zahvalivši se za spomin plačali zaostalino, zlasti iz vrste letnikov.

Ustanovnine je — povrh šteto — na dolgu še blizo 1000 gold. in to primeroma največ iz Trsta.

2. Nekteri društveniki so molče radi plačali dolg.

3. Nekteri so bili z opominom razžaljeni tako, da so sicer — se ve da neradi — plačali dolg, a tudi dali izbrisati se iz Matice.

4. Dobil se je še celó, ki ni nič hotel plačati in je bil tako predrzen, da mi je skoro vse prejete knjige nazaj poslal; eden je za one knjige, ki si jih je pridržal, zahteval račun; ta se mu je poslal, a dotičnega zneska 7 gold. 60 kr. do danes le še ni v blagajnico.

5. Našli so se, ki so tajili, da so prejeli Maticne knjige za vsa leta, ali rekli, da niso dolžni za toliko let, kakor so bili tirjani, toraj upravništvo dolžili nereda ali celó nepoštenosti; bilo je treba, mnogo razjasnovalnih in dokazovalnih dopisov.

Med te se štejejo 4 Begunjski dolžniki (eden dolžan 12 gold., trije po 14 gold. in pa dopisi Lovr. Stepišnika, poverjenika slovensko-bistriškega). Če slavni odbor želi, preberem mu zanimive poverjenikove dopise in potem moje odpise: (Brala sta se le dopis in odpis g. Hrenu, Begunjskemu poverjeniku.)

6. Pripetile so se, žalibog, še druge žalostne dogodbe, katerih ne bi omenjal, ako Maticina blagajnica ne bila bi tako občutljiva, da ne trpi nobene napake. Naj to ob kratkem, vendar dosti jasno povem. So udje, ki so redno plačevali, a poverjeniki njihovih doneskov niso redno odpošiljali; je še poverjenik, ki jih celó ni poslal — vsaj vseh ne in je tako prav za prav on dolžan Matici. Koliko danes znaša ta dolg, kažejo moji dopisi in računi, katerih se je nabral že precej debel zvezek.

7. V poslednjo vrsto pa štejem one, ki se niso ganili na nobeno stran; nekteri teh so pomrli, pa njihova smrt ni bila naznanjena Matici; — nekteri pa — vem da živé, — a ugasnili so za Matico, ker jih poštenost še toliko ni naganjala, da bi bili, če dolga niso hoteli ali mogli plačati, vsaj odgovor dali na prijazni dopis od 8. decembra 1872. leta.

8. Poslednjič naj bodo omenjeni oni, ki jih je g. dr. Vošnjak lani na večer pred VIII. občnim zborom bil zapisal v Matico. Spolnile so se g. dr. Vošnjakove besede, ki jih je govoril o teh letnikih, namreč: „nekaj jih bode pa izmed teh vendar le ostalo pri Matici“.

Plačevanje letnega doneska za 1873. leto potrjuje to proroštvo.

Po mnogih, vsestranskih razgovorih in pomislih, kaj in kako bi Matici bilo na korist, je obveljal sklep, da se koj izbršejo oni, ki so na dolgu od 1870. leta in se na opomin niso oglasili; ozir družih dolžnikov pa se bode še nekoliko časa počakalo, ker g. blagajnik pové, da ravno zdaj jako dohajajo novci in je vselej med njimi kaka zaostalina, ki je gotovo že dalje časa čakala odpošiljatve, kajti poverjenik vendar ne more vsakega doneska sproti pošiljati, to bi pa tudi blagajniku ne bi bilo všeč. Najlepši red je, ako doneski ob enem dojdejo iz vsega poverjeništvu.

9. Gosp. blagajnik Vilhar prebere sestavljen račun o preteklem letu, ki ta dan kaže 8200 gold. gotovine. Ker pa še ni konečno sklenil računa — kajti ravno zdaj najbolj dohajajo novci — zato se izvoli odsek (Sovan, Vilhar in Lésar), da po sklepu pregledajo račun, ki se predloži IX. občnemu zboru, in v imenu odbora sestavijo proračun.

Po g. Lésarjevem predlogu bilo je pa še sklenjeno, da se 2000 gold. drž. obligacij s srebrnimi obrestmi kupi in pridene Matici glavnic.

10. a) Gosp. Vilhar predloži načrt, po katerem naj bi se Matična hiša pri tleh popravila. — Da je poprave treba in da naj se izvrši, prizna odbor v načelu; določene svote pa ni dovolil, ampak odseku naročil, to delo izvršiti po najnižji ceni.

b) Gosp. predsednik omeni, da je treba za tajnika skrbeti, ker je konec junija meseca že dotekel čas, do katerega je bil g. Lésar obljubil biti tajnik. Pred vsem toraj po pravilih vpraša: ali kdo izmed odbornikov prevzame to službo? — Gosp. Vavrú se oglasi, da prevzame knjižnico; za druga opravila se ne oglasi nikdo; zato se g. dr. Bleiweis oglasi ter nasvetuje: naj tajništvo ostane, kakor je bilo, toraj g. Lésar naprosi, da ostane tudi prihodnje leto tajnik.

Gosp. predsednik potem naznani, da je več ko pravilna večina pritrdila nasvetu; toda g. Lésar želi, da odbor glasuje z besedo.

Gosp. dr. Costa vstreže želji in za predlog nepogojno ni glasoval g. dr. Razlag, ampak s pristavkom „do občnega zbora“, in g. Lésar celó ni glasoval, vendar se je pa po nekoliko ugovorih konečno vdal skoro soglasni želji odborovi.

c) O sproženi podpori g. Žepiča za natiskovanje latinske čitanke bilo je rečeno, da se ne more pričeti obravnava, ker odboru ni bila predložena dotična prošnja. Vrh tega pa tudi treba ne bode podpore, ako prihodnji deželni zbor pritrdi temu, kar mu predloži deželni odbor.

d) Gosp. Šolar omenja dveh nasvetov, ki jih je g. dr. Krek storil ozir nabiranja narodnega blaga. — Za štipendije nabirateljem on — Šolar — ni, pač pa zato, da se nabirateljem dá nekak navod v podobi vprašanj za nabiranje, ter meni, da je dr. Krek najsposobnejši, ki bi sestavil ta vprašanja; sl. odbor naj ga toraj naprosi, da bi to storil. (Odbor soglasno pritrdi.)

In ker nima nikdo nič več omeniti, predsednik ob pol 7. uri sklene sejo in razide se skupščina.

Naši dopisi.

Iz Rusije 14. (26.) julija. — 7 — Od aprila do julija so prinašali tukajšnji časopisi telegrame in dolge spise z bregov Kaspije, Turkestana in iz stanov Ruskih vojnih krdel o hodu vojske proti Hivi. Te dni smo čitali podrobno sporočilo o vsej ekspediciji in o padu Hive, katero je vladi poslal glavni vojevoda, generaladjutant Fon-Kaufman. Hiva je od vseh strani okrožena, kakor je znano, s peščenimi puščavami, po 100

do 150 milj širokimi; le proti jugo-vzhodu jo veže struga reke Amu z Buharskimi planinami, in proti severu iztoki imenovane reke z Araljskim morjem. Kakor puščave, tako so preteklo spomlad objela Hivinski osredki Ruska vojna krdele, tako, da Hivinci nikamor se niso mogli umakniti, od jutra Turkestansko krdele, 5000 mož močno pod poveljstvom glavnega vojevode Turkestanskega general-gubernatorja Kaufmana; od severozapada Kavkasko orenburško krdele 5000 mož pod načelstvom general-lejtnanta Verevkina, in od jugozapada Krasnovodsko krdele 3000 mož pod načelstvom polkovnika Markozova. Najkrajšo, pa pri tem najtežo pot je imel polkovnik Markozov s svojim krdelom. Od 1. do 22. aprila je on pokoril Tekince in druga kočevska in roparska plemena po Atreški dolini, potem se je obrnil proti severu čez gole peščene griče v Uzboj ali suho staro strugo reke Amu, po kateri je v nekoliko dneh došel do Igdiških vodnjakov; od tod se je nameril iti naravnost proti Hivi čez Kara-Kumsko puščavo. Prvi vlak krdele je 2. maja došel do Ortokujskih vodnjakov, poslednjič je tega dne zapuščal Igdiške. Vročina je bila v Kara-Kumah (črnih peskih) vže tako silna, da so termometri popokali. Vode v Ortokujah za tako množestvo ljudi in živine bilo je malo, in še tisto malo, kar je je bilo, cikalo je zelo po soli. Iz 1200 velbljudov, ki so teže nosili, jih je od žeje, vročine in truda poginila vže skoraj polovica, tako tudi mnogo konj, da so jezdeci morali peš bresti vroči pesek; vojaki so padali v omedlevico, trije so od solčnega zapala umrli, druge je oživiljal konjak, ki so ga vrači po sreči seboj vzeli. O daljši poti proti Hivi ni bilo družega znano, kakor da še dober teden bi bilo treba po golem pesku hoditi. Vse te nadloge so primorale polkovnika Markozova vrniti se s krdelom v Krasnovodsk, kamor ga je 15. maja brez treh mož srečno pripeljal. Pri vsem tem je Markozov svojo glavno nalogo izpolnil: zgradil je Hivincem odstop na Atrek, kakor tudi odrezal jim pomoč, ki bi jim jo bili mogli prinesiti Atreški kočevci.

Krdele general-lejtnanta Verevkina sestoji iz Orenburškega oddelka, iz Kavkazcev pod načelstvom polkovnika Lomakina in iz Araljske flotilije. Orenburšci od 1. aprila do 22. maja so došli čez Kirgiske stepe, ob zapadnem bregu Araljskega jezera in po suhem dnu Abugirskega zaliva *) do Kunjigrada na Amu. Tukaj so se z njimi zedinili Kavkazci prišedši iz Mengišljaka čez Usturško puščavo. Pot čez to puščavo tudi je silno težavna, vendar vročina ni bila tako huda, vodnjaki so bolj pogosto izkopani in imajo boljšo vodo, kakor Kara-Kumski; tam pa tam se celó kaj zelenega sreča. Amu — reško dolino od Kunjigrada do Šurahana proti Hivi popisujejo lepo kakor raj. Mnogo mest, Kunjigrad, Hozejli, Kitaj, Novi Urgenč, Šurahan in druga imajo po 3 do 8 tisoč prebivalcev; med temi mesti so gosto razsejane vasi, okrožene s sadnimi vrti, rodovitim dobro obdelanim poljem in gaji; vsa dolina je prerezana z brezštevilnimi vodotoči, kateri z rečno vodo napajajo polja in vrtove. Okolice Kunjigraško, Novo-Urgenško in Šurahansko imenujejo žitnice srednje Azije. Gospodujoče pleme so Hivinci, Tatarskega rodu; doljno dolino od Kitaja do morja naseljujejo večidel Kirgizi, srednjo dolino okoli mesta Mangita in severozapadni kot od Hive naseljujejo Jomuti — Azijaški bratje Avstrijskih Magjarov.

(Dal. prih.)

Z Goriškega 16. avg. ⊕ — V pondeljek 25. t. m. (sejm sv. Jerneja) bo imelo društvo „Gorica“ izreden

*) Abugirski zaliv, 15 milj dolg, je vže štiri leta popolnoma suh, kakor se je zdaj zvedelo.